

ЗАНЯТТЯ 4

**ПІДГОТОВКА ДО
НМТ**

ТЕСТ ЗНО

Укажіть правильний варіант послідовного заповнення пропусків.

Спочатку подадуть _____ кружальцями саямі та шматочки твердого _____ у формі трикутничків.

А нарізане, сира

Б нарізану, сиру

В нарізаний, сира

Г нарізане, сиру

Д нарізану, сира

ТЕСТ ЗНО

Укажіть правильний варіант послідовного заповнення пропусків.

Слухай-но, _____, чи не міг би ти купити мені _____ гуаш?

- А** Остап, червоний
- Б** Остапе, червону
- В** Остап, червоне
- Г** Остапе, червоний
- Д** Остапу, червону

ТЕСТ ЗНО

Грамматичну помилку допущено в реченні

А Чарівна Ай-Петрі нагадує зуби велетенського дракона.

Б Витягнута з півночі на південь, Чилі схожа на смугу.

В Огайо ввійшов до складу США в березні 1787 року.

Г Міссісіпі з'єднана каналами з багатьма озерами.

Д Цієї весни затишний Тбілісі радо зустрічав туристів.

МОВНИЙ ДИКТАНТ ДО ТЕМИ ‘КЛИЧНИЙ ВІДМІНОК’

Посилання на мовний диктант у
платформі Classtime

<https://www.classtime.com/code/7R3VV1>

ПЛАН ЗАНЯТТЯ

1. Іменник як частина мови.

1.1. Імена по батькові. Прізвища

2. Прикметник як частина мови.

2.1. Різновиди прикметників.

2.2. Ступені порівняння прикметників.

2.3. Правопис суфіксів -ов-, -ев-, -єв-.

2.4. Правопис присвійних прикметників -ин-, -ін-, -ів-.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Поширене звертання - це звертання, що складається з двох більшої кількості слів: імені та по батькові, власного імені та загальної назви тощо.

ім'я + по батькові -> обидва слова в кличному відмінку	загальна назва + ім'я -> обидва слова в кличному відмінку	загальна назва + прізвище -> обидва слова в кличному відмінку або лише перше	загальна назва + загальна назва -> обидва слова в кличному відмінку
<i>Володимире Григоровичу, Алло Олександрівно</i>	<i>добродійко Гофіє, друже Степане</i>	<i>колего Нестерчуку і колего Нестерчук</i>	<i>пане лікарю</i>

**ЦЕ
ВАЖЛИВО!**

Прикметники або займенники у
звертаннях уживаються у формі Н. в.:
шановний ювіляре, моя мамо.

ІМЕНА ПО БАТЬКОВІ

Чоловічі імена по батькові	Жіночі імена по батькові
ім'я + -ович, [-йович]	чоловіче ім'я + -івн[а], -ївн[а]
<i>Олегович, Сергійович АЛЕ Ігорьович, Лазарьович</i>	<i>Олегівна, Сергіївна, Ігорівна</i>

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ!

<i>Григорій</i>	Григорович - Григорівна	<i>Микола</i>	Миколайович [Миколович] – Миколаївна [Миколівна]
<i>Ілля</i>	Ілліч - Іллівна	<i>Хома</i>	Хомич [Хомович] - Хомівна
<i>Лука</i>	Лукич [Лукович] - Луківна	<i>Сава</i>	Савич [Савович] - Савівна
<i>Кузьма</i>	Кузьмич [Кузьмович] - Кузьмівна	<i>Яків</i>	Якович - Яківна

ТЕСТ

Помилку в утворенні імені по батькові допущено у варіанті

А Анатоліївна

Б Аркадієвна

В Євгенівна

Г Спиридонівна

Д Григорівна

ТЕСТ

Помилку в утворенні імені по батькові допущено у варіанті

А Олексіївна, Лукович

Б Хомівна, Андрієвич

В Віталіївна, Павлович

Г Львівна, Григорович

Д Адамівна, Аркадійович

ПРИЗВИЩА

Чоловічі прізвища

Жіночі прізвища

НЕ відмінюються, якщо

невідмінювані іншомовного
походження

невідмінювані іншомовного
походження

закінчуються на -о та
на приголосний

Віталій Думбадзе

Ірина Думбадзе

*Олена Шевченко,
Ірина Крук*

ТЕСТ

Помилку допущено у варіанті

А музей Тараса Шевченка

Б роман Оксани Забужко

В пісні Квітки Цісик

Г картини Івана Марчука

Д вечір Ади Роговцевої

ТЕСТ

НЕМАЄ помилки в рядку

А спілкуватися з Бучаком Остапом Ігоровичом

Б звернутися до Василенко Йосипа Богдановича

В відвідати Петриняк Любославу Андріївну

Г гостювати в Чижа Володимира Карповича

Д допомогти Васюті Оксані Станіславівній

ТЕСТ

Грамотично правильне продовження "Ректорат університету щиро вітає з перемогою в олімпіаді..." наведено у варіанті

А Степана Бондар

Б Василя Пономаренко

В Оксану Князевич

Г Світлану Дрімлюга

Д Максима Горболіс

ПЛАН ЗАНЯТТЯ

1. Іменник як частина мови.

1.1. Імена по батькові. Прізвища

2. Прикметник як частина мови.

2.1. Різновиди прикметників.

2.2. Ступені порівняння прикметників.

2.3. Правопис суфіксів -ов-, -ев-, -єв-.

2.4. Правопис присвійних прикметників -ин-, -ін-, -ів-.

ПРИКМЕТНИК

Прикметник - самостійна частина мови, що виражає ознаку предмета та відповідає на питання *який? [яка, яке? які?], чий? [чия? чиє? чиї?]*.

Морфологічні ознаки

Прикметник *має ознаки* роду, числа, відмінка, які узгоджуються з родом, числом і відмінком іменника.

Початкова

форма прикметника – чоловічий рід називного відмінка однини.

Синтаксична роль

У реченні прикметник *найчастіше* є означенням, *рідше* – присудком.

РОЗРЯДИ ПРИКМЕТНИКІВ ЗА ЗНАЧЕННЯМ

ЯКІСНІ	ВІДНОСНІ	ПРИСВІЙНІ
виражають ознаку предмета, яка може виявлятися більшою чи меншою мірою	виражають ознаку предмета о посередковано, стосовно іншого предмета, дії чи обставини	виражають належність предмета певній людині чи тварині й відповідають на питання чий?
<i>короткий – коротший – найкоротший; щедрий – більш щедрий – найбільш щедрий</i>	<i>дніпровські береги [береги Дніпра]</i>	<i>директорів наказ, лисячий хвіст</i>

ЗАУВАЖТЕ!

Прикметники із суфіксом **-ськ-** належать до **відносних**: **шекспірівські** **сонети**, **батьківська порада**.

Прикметники мають властивість переходити з одного розряду до іншого [залежно від іменників, з якими вони узгоджуються]: **лисяча лапа** [присвійний] – **лисяча шуба** [відносний] – **лисячий характер** [якісний].

ЗАВДАННЯ 1. Визначте розряд прикметників.

Учителів Високий Йодовий Йорданський Артистичний Сестрина	Яблуневий Самодержавний Корисний Русланів Здоровий Образотворчий	Артистчин Короткий Активний Морський Етнографічний Мотрина
--	---	---

ПЛАН ЗАНЯТТЯ

1. Іменник як частина мови.

1.1. Імена по батькові. Прізвища

2. Прикметник як частина мови.

2.1. Різновиди прикметників.

2.2. Ступені порівняння прикметників.

2.3. Правопис суфіксів -ов-, -ев-, -єв-.

2.4. Правопис присвійних прикметників -ин-, -ін-, -ів-.

СТУПЕНІ ПОРІВНЯННЯ ПРИКМЕТНИКІВ

Якісні прикметники можуть утворювати ступені порівняння.

Проста форма

Складена форма

Вищий ступінь

корінь або основа
прикметника

+

-ш-, -іш-

широкий

-

ширший

теплий - тепліший

більш /менш

+

прикметник у
початковій формі

більш широкий

менш теплий

Найвищий ступінь

най +
вищий ступінь
порівняння
прикметника

найширший,

найтепліший

найбільш /найменш

+

прикметник у
початковій формі

найбільш

широкий

найменш теплий

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

При творенні форм вищого ступеня порівняння із суфіксом **-ш-** основа прикметника може зазнавати змін:

- **с + ш = щ [шч]** - *високий* – *вищий*
- суфікси **-к-, -ок-, -ен-** випадають - *тонкий* – *тонший*
- **г, ж, з + ш = жч** - *низький* – *нижчий*, *дорогий* – *дорожчий*
- **Винятки:** *довгий* – *довший*, *легкий* – *легший*

<p>Значення форм на йвищого ступеня м ожна посилити префіксами як-, що- .</p>	<p>Інколи найвищий с тупінь виражаєтьс я додаванням до ф орми вищого ступе ня слів від [за]усіх, над усе</p>	<p>Деякі прикметники утворюють форми вищого сту пеня порівняння ві д іншої основи</p>	<p>Від деяких прикме тників можна утвор ити форми ступені в порівняння і за допомогою суфікса -ш-, і за допомогою суфікса -іш-</p>
<p><i>якнайширший, щонайдобріший</i></p>	<p><i>дзвінкіший від усіх, вартісніший над усе</i></p>	<p><i>великий – більший, малий – менший, п оганий – гірший</i></p>	<p><i>здоровий – здоровший, здоровіший; старий – старши й, старіший</i></p>

ВАЖЛИВО!

Не утворюють форм ступенів порівняння такі якісні прикметники:

- з префіксами *пре-, за-, над-, пра-, архі-, ультра-* [зависокий];
- із суфіксами *-уват- [-юват-], -ав- [-яв-], -еньк-, -есеньк-, -ісіньк-, -юсіньк-, -езн-, -енн-* [чорнявий];
- абсолютна ознака [німий, глухий, сліпий, хворий, голий, живий, порожній, мертвий, готовий, кривий, горбатий, лисий тощо];
- назви мастей тварин [буланий, гнідий, карий];
- які перейшли з відносних або присвійних у якісні [срібний іній];
- складні прикметники [чорнобровий].

ЗАВДАННЯ 2. Визначте прикметники, від яких можна утворити ступені порівняння.

Вороний Активний Чорнобривий Дерев'яний Привітний Небесний	Малиновий Вразливий Хворий Вечірній Товстелезний Гіркий	Порожній Милий Свіжий Тонкий Готовий Жвавий
---	--	--

ТЕСТ

Форми ступенів порівняння можна утворити від усіх прикметників рядка

А бадьорий, гнідий, хворий

Б смачний, тонкий, ефективний

В кароокий, молодий, красивий

Г низький, пресильний, дорогий

Д визначний, лисий, удалий

ТЕСТ

Правильно утворено форми ступенів порівняння прикметників у рядку

А вузчий, більш тепліший, триваліший

Б ласкавіший, порожніший, активніший

В менш яскравий, смачніший, презліший

Г самий короткий, скромніший, легший

Д рідніший, багатший, більш сміливий

ПЛАН ЗАНЯТТЯ

1. Іменник як частина мови.

1.1. Імена по батькові. Прізвища

2. Прикметник як частина мови.

2.1. Різновиди прикметників.

2.2. Ступені порівняння прикметників.

2.3. Правопис суфіксів -ов-, -ев-, -єв-.

2.4. Правопис присвійних прикметників -ин-, -ін-, -ів-.

Правопис окремих відмінкових закінчень

Суфікси **-ов-**, **-ев-** [**-єв-**] у прикметниках

-ОВ-	якщо прикметник утворений від іменника з основою на твердий приголосний, крім шиплячого	<i>казковий, кварцовий</i>
	якщо прикметник має перед суфіксом м'який приголосний або шиплячий та наголос на закінченні	<i>крайовий, кущовий, кульовий</i>
-ЕВ-	якщо прикметник утворений від іменника з основою на м'який приголосний або шиплячий та має наголос на основі	<i>замшевий, вишневий</i>
-ЄВ-	пишемо після й або літер на позначення подовженого м'якого приголосного	<i>калієвий, суттєвий</i>

**ЗАВДАННЯ 3. Утворіть прикметники за
допомогою суфіксів -ов-, -ев-, -єв-.**

Груша	Олівець	Річ
Ялинка	Нікель	Полудень
Рубець	Реєстр	Нуль
Роль	Овоч	Ірис
Тінь	Тюль	Ялівець
Кварц	Івасі	Ранець
Плече	Насіння	Кущ
Гай	Емаль	Книжка

ТЕСТ

Літеру **е** треба писати на місці пропуску в слові

А алюміні..**в**ий

Б ключ..**в**ий

В оранж..**в**ий

Г дощ..**в**ий

Д реч..**в**ий

ТЕСТ

За допомогою суфікса **-ов-** утворюються прикметники від усіх іменників
варіанта

А плащ, груша

Б куля, ґрунт

В пісок, вишня

Г вісь, мигдаль

Д сіль, галузь

ТЕСТ

Помилку в написанні прикметникового суфікса допущено в рядку

А грошовий, коричневий, шанцевий

Б дворовий, причиновий, перловий

В калієвий, персиковий, шагреновий

Г фенхелевий, вільховий, рубіновий

Д звуковий, слоновий, надплановий

ПЛАН ЗАНЯТТЯ

1. Іменник як частина мови.

1.1. Імена по батькові. Прізвища

2. Прикметник як частина мови.

2.1. Різновиди прикметників.

2.2. Ступені порівняння прикметників.

2.3. Правопис суфіксів -ов-, -ев-, -єв-.

2.4. Правопис присвійних прикметників -ин-, -ін-, -ів-.

Утворення присвійних прикметників за допомогою суфіксів -ин-, -ін-, -ів-

-ин-	у присвійних прикметниках, утворених від іменників I відміни [крім іменників з основою на [-й̆]]	<i>бабусин, Олин</i>
-ін- [-їн-]	у присвійних прикметниках, утворених від іменників I відміни з основою на [-й̆]	<i>Софїїн, зміїний</i>
-ів- [-їв-]	у присвійних прикметниках, утворених від іменників II відміни [-їв- пишемо, якщо іменник з основою на [-й̆]]	<i>учнів, дідусів, Юрїїв</i>

ЗАУВАЖТЕ!

-ів- // -ов-

якщо прикметник утворений від іменника твердої групи

сусідів – сусідова [сусід]

-ів- // -ев- [-єв-]

якщо прикметник утворений від іменника м'якої групи

*Ігорів – Ігорєва [Ігор],
Андріїв – Андрієва [Андрій]*

ТЕСТ

Помилку в написанні прикметника допущено у варіанті

А кобзарева пісня

Б інженерова ідея

В директорова порада

Г школярева думка

Д Ігорова діяльність

ТЕСТ

Помилку в написанні прикметника допущено в рядку

А сестричина допомога

Б Марїїна подорож

В батьків подарунок

Г Оліна презентація

Д матусина казка

ЗАВДАННЯ 4. Від поданих іменників утворіть присвійні прикметники.

<p>[мама] порада [Софія] підручник [Марійка] пальто</p>	<p>[Солоха] черевики [Сергій] велосипед [баба] одяг</p>	<p>[Василь] сорочка [Інга] хустка [Шевченко] щоденник</p>
---	---	---

ПЛАН ЗАНЯТТЯ

1. Іменник як частина мови.

1.1. Імена по батькові. Прізвища

2. Прикметник як частина мови.

2.1. Різновиди прикметників.

2.2. Ступені порівняння прикметників.

2.3. Правопис суфіксів -ов-, -ев-, -єв-.

2.4. Правопис присвійних прикметників -ин-, -ін-, -ів-.

ПІДСУМОК

Оцініть від 1 до 5 складність нових тем, вивчених сьогодні:

1. Імена по батькові. Прізвища.
2. Різновиди прикметників.
3. Ступені порівняння прикметників.
4. Правопис суфіксів **-ов-, -ев-, -єв-**.
5. Правопис присвійних прикметників **-ин-, -ін-, -ів-**.

ТЕСТ ЗНО

Неправильно утворено форму слова у варіанті

А познімали пальта

Б у чистім полі

В найбільш новіший

Г стежачи за дітьми

ТЕСТ ЗНО

Неправильно утворено форму слова у варіанті

А два студенти

Б самий головний

В сімома голосами

Г віддаси потім

ТЕСТ ЗНО

Форми ступенів порівняння можна утворити від усіх прикметників рядка

А кругленький, смачний, щирий

Б красивий, яскравий, лисий

В широкий, гнідий, бадьорий

Г скромний, малий, солодкий

Д здоровенний, вигідний, злий

ТЕСТ ЗНО

Помилку у творенні ступенів порівняння прикметників допущено в рядку

А коротший, щонайкращий

Б ближчий, більш гарячіший

В добріший, найменш удалий

Г цікавіший, якнайдорожчий

Д вужчий, найменш потрібний

ТЕСТ ЗНО

Суфікс -ев- має прикметник, утворений від слова

А край

Б груша

В кущ

Г кварц

Д вечір